

RIMASZOMBAT

Magyarok száma: 7298 fő (2011)

Területe 3.552 hektár; népessége 6.912 lélek.

1. Földrajzi fekvése. Gömör és Kishont vármegyében fekszik, az északi felföld nyugati részén, termékeny tágas völgy sík ölében; csaknem egész területével a Rima folyó bal partján foglalt helyet, kivéve a Mező-utca és az úgynevezett Seregből álló kisdud városrészt, mely annak jobb partján terül el. Tengerfeletti magassága 208 m.

2. Története. A hagyomány szerint R. az egymáshoz közel fekvő Istvánfalva, Szabadka, Kurincz, Téhány, Gacs, Tarnócz, és Mőcsény községekből alakult s nevét állítólag Zsigmond királytól kapta volna, de ez nem hiteles, mert nevét oklevelek már egy századdal korábban említik, tehát az bizonyos, hogy eredete igen régi. R. első birtokosául a kalocsai érsekséget ismerjük. 1334-ben azonban I. László kalocsai érsek elcseréli R.-ot Szécsényi Tamás aradi, barsi és szerémi főispánnal, más megyebeli községekért. A Szécsényi család azonban 1474-ben kihalt. E család utolsó főispánjának, Lászlónak egyik nővérét: Hedviget Losonczy Albert, a másikat: Annát Guthi Ország János vette el. Így lett a két család Rimaszombat földesura. A Losonczy család is, Istvánban, 1552-ben kihalt, de miután I. Ferdinánd Losonczy István leányait: Annát és Fruzsínát fiúsította, Losonczy Annára, férjezett Forgách Zsigmondnéra szállott a város. Guthi Ország Kristófban 1567-ben a Guthi Országcsalád fiága szintén kihalt. Rimaszombat község 1338-ben nyerte városi szabadalmait és mindazon kiváltságait, amelyekkel Buda város birt. Ez az oklevél a városi levéltárban van elhelyezve. A Kálnay család tulajdonában oly oklevél van, mely szerint e család Zsigmond királytól 1405-ben R.-ra adományt nyert, amit Mátyás is megerősített, de semmi nyoma nincs annak, hogy e család Rimaszombatot tényleg birtokba vette. Az 1505-iki tűzvész után II. Ulászló a városnak 8 évi adómentességet engedélyezett, 1514-ben pedig kiváltságaiban megerősítette. Ugyanezt tette 1549-ben I. Ferdinánd is, ki a városi polgárok szabadalmait még kibővítette. Ugyanezkor nyerte a város vásárjogait is. A város szabadalmait részint megerősítették, részint kibővítették: Rudolf 1578-ban, II. Mátyás 1612-ben, II. Ferdinánd 1637-ben, I. Lipót 1662-ben, 1667-ben, és 1693-ban és III. Károly 1714-ben és 1725-ben. 1601-ben a város Széchi Tamástól pallos jogot nyert, amit VI. Károly 1735-ben megerősített.

A városi levéltárban lévő 250 darabnál is több török okmány tanúsága szerint ki volt téve a törökök sok zaklatásának és sarcainak, majd ezektől megszabadulván, Forgách Ádám által 10.000 forintig elzálogosított földesuri jogát 40.000 forintig kiegészítvén, 1747-ben megváltotta. A Koháry család földesuri jogát alól pedig a város olyképen váltotta meg magát,

hogy előbb bizonyos feltételek mellett évi 2000, később minden korlátozás nélkül évi 3000 forintot fizetett, mi azután 630 forintra szállított le, míg végre a 90-es években e tehertől is végkép megszabadult. Időközben a várost számos csapás érte. 1679-ben dögvész ütött ki, mely hónapokig dühöngött. 1709. év végén a pestis lépett fel, mely járványnak csaknem egy év alatt 1149 ember esett áldozatul. Azután 1769-ben következett a protestánsok és katolikusok közötti vallási villongás s tartott addig, míg 1783. aug. 10-én előbbiek visszanyerték a szabad vallásgyakorlat jogát.

R. 1335-ben emelkedett városi rangra s hosszabb időn át mindazon jogokkal és kiváltságokkal volt felruházva, amelyekkel (mint vásártartás, vámmentesség, pallos jog) Buda városa élt; ezután a város nyugalma mi sem zavarta és csak az 1848. évi események akasztották meg rövid időre fejlődését, melyek után ismét zavartalanul fejlődhetett s így az új alkotmány diadala következtében az új politikai eszmék keretébe beilleszkedvén, kormányzó testületét a modern városok mintájára átalakítván, új tisztviselői állásokat kreált. Ekkor választott R. először a bíró mellé- ki a törvénykezési tanács elnöke volt- a polgári ügyek vezetésére polgármestert. A rendezett tanácsú város címet az új községi törvény életbeléptetése után vevén fel, a város szépen fejlődik s halad rohamosan előre.

3. Hatóságok és hivatalok. Székhelye a vármegyei törvényhatóságnak, kir. törvényszéknek, kir.pénzügyigazgatóságnak, kir. járásbírósnak; van itt kir. adóhivatal, kir. tanfelügyelőség, kir. gazdasági felügyelőség, kir. erdőhivatal, kir. erdőgondnokság, m. kir. állami mértékhitelítő hivatal, kir. közjegyző, M.Á.V. osztálymérnökség, ker. munkásbiztosító pénztár, állami gyermekmenhely. Katonai ügyekben a losonczy 25-ik hadkiegészítő, a besztercebányai 16-ik honvédkiegészítő és a jolsvai 52-ik népfölkelési járáshoz tartozik.

4. A lakosság foglalkozása ipar, kereskedelem és földművelés.

5. A város határa. A város általában termékeny határában minden mezőgazdasági termék megterem. Talaja homokos agyag. A város nyugati részén terül el a megemlítésre méltó, szakszerűen gondozott, parkozott Széchenyi kert, mely a közönség kedves és keresett nyári szórakozó és mulató helyéül szolgál. A város határát részben kiterjedt városi erdők szegélyezik.

6. Tervek a jövőre. A város legközelebb megoldandó nagy feladatai közé tartozik a vízvezeték és általános csatornázás, a jelenleg építés alatt álló villamos telep házi kezelésbe vétele, modern közvágóhíd létesítése és két irányú vicinális vasút építése, melyek finanszírozására a város 2,500.000 koronás beruházási kölcsönt vett fel.